

alapján valamilyen festése is volt. A templom legkésőbbi formájában 11 m hosszú hajóval rendelkezett, a teregyüttes belső szélessége legalább 10–11 m, de ha szimmetriával számolunk, 13–14 m. Miután a délnyugati és északnyugati területről semmit sem ismerünk, e feltételezések cáfolata, vagy bizonyítása további kutatást igényel.

A leletanyag a két említett tárgyon kívül nagyrészt szórvány antropológiai anyag, kevés kerámia és vasszög, téglatöredékek, vakolatdarabok. A Kubinyi Ferenc Múzeum régészeti gyűjteményébe került – 179. gyarapodási számon.

Munkatársak: Parditka Györgyi és Farkas Zsuzsanna régészhallgatók.

MAJCHER TAMÁS

176. Ludas, Varjú-dűlő

(Heves megye) U, R, B, V, LT, Ge, Sza, H

A részletes tanulmányt lásd az 5. oldalon!

DOMBORÓCZKI LÁSZLÓ

177. Madocsa, Kormó (Kormód-pusztá)

(Tolna megye) Kő.

A lelőhelyet a Dunakönlődről Madocsára vezető országút D-i oldalán fekvő két kiemelkedésen azonosította Szabó Géza és Szécsi Attila. Leírásuk szerint a nyugatabbi dombon, néhány középkori téglá mellett kevés embercsonttöredéket találtak. 2002 őszén megismételt, célzott terepbejárásaim során sem középkori téglát, sem embercsontot nem sikerült megfigyelnem a lelőhelyen, a dűlőút közelében csoportosuló téglák újkori döngkút maradványait jelölik.

K. NÉMETH ANDRÁS

178. Magyarszék, templom

(Baranya megye) Á, Kk

2002 júliusában gázvezetékárókban tapasztalt jelenségek nyomán egy 6×5 m méretű szelvényben kezdtünk megelőző feltárást.

Bizonytalan újkori, alatta középkori omladékréteget leltünk. A szelvényben az újkori omladékréteg alatt egy 25–30 cm vastag késő középkori réteget dokumentáltunk. Benne nagyszámú embercsont, koporsókapocs, 13–16. századi kerámia, közvetlenül alatta pedig egy késő középkori lengyel ezüstpénz (III. Zsigmond poltura), amit 1614–1628 közötti években vertek (V. Székely György meghatározása) került elő. E réteg alatt egy 70–120 cm vastag, barna agyagos kevert réteg következett, amelyben 13–15. századi kerámiát, középkori sarkantyút, vaskést, koporsószegeket találtunk. Ez alatt egy középkori gyereksírt bontottunk ki, a mai felszíntől számított mélysége 170–190 cm. A gyereket koporsószegekkel összefogott koporsóban temették el. Az egyik koporsószegezen famaradványokat találtunk. A 2. szel-

vény DNy-i sarkában egy késő Árpád-kori beásás nyoma került elő a mai felszíntől számított 170–180 cm mélységben.

A feltárást során bebizonyosodott, hogy a jelenlegi templom középkori előzményét találtuk meg. Bár nem sikerült a jelenlegi templom előtti egyházas hely pontos rögzítése, valamint falmaradványokat, alapozó árkot sem leltünk, azonban az egykori templomot jelzi az elplanírozott omladékréteg, a templom körüli temetőből származó sok embercsont és feltehetően az egyetlen ép sír. Valószínű, hogy a középkori templom alapjait az 1758-ban épült templom tereprendezésekor és építéskor pusztíthatták el. A legalsó rétegben Árpád-kori réteg (település?) nyomaira bukkantunk.

GALLINA ZSOLT

179. Martonyi, volt háromhegyi pálos templom- és kolostorrom

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kő

A falu felett, a hegyek között felépült kolostort 1341-ben alapították a Tekesfiak. Pusztulása feltehetően a 16. század közepe táján következett be. A kolostoregyüttesből meglepően kevés pusztult el, ami elsősorban a településektől való jelentős távolságának köszönhető.

1998-ban és 2000-ben a régészeti kutatás során a poligonális szentélyzáródású templom közvetlen környezetében húzódó feltöltést távolítottuk el, melynek eredményeként nemcsak a lábazati párkányok váltak látathatóvá, hanem a szentély, a sekrestye és a káptalantere – omlással betemetett és eltakart – K-i, illetve D-i falainak külső síkjai is. A munkálatok során sikerült meghatározni a támpillérek méreteit és formáit. Kutatóárkainkkal tisztáztuk a különböző (belső és külső) szintviszonyokat és azok egymáshoz való viszonyát. Végezetül, a kerengő D-i, templomhoz csatlakozó folyosójának kitisztításával lehetővé vált a templom alaprajzi elrendezésének aránylag pontos rögzítése. Az előkerült kőfaragványok a hajó és a szentély boltozatával, a templom fő- és lábazati párkányával, továbbá az ablak- és ajtónyílásokkal kapcsolatos ismereteinket bővítették.

A 2002. évi régészeti kutatás célja a templombelsőben lévő vastag, nagyrészt köves omlásréteg eltávolítása volt. Minderre a templom (hajójának lefedését is magába foglaló) állagmegóvási munkálatait megelőzően kellett sort kerítenünk, hiszen joggal remélhettük, hogy az omlásban rejtőző kőfaragványok további – a helyreállítást is befolyásoló – adatokat szolgáltathatnak a boltozatok, a párkányok, a támpillérek és nem utolsósorban az ablak- és ajtónyílások kőkereteinek pontos formai meghatározásához. Mindemellett céljaink között szerepelt a templom járószintjeinek nagyobb felületen történő feltárása, valamint a szentély É-i falához csatlakozó sekrestyében lévő omlás kiemelése is.

A templom hajójában négy, míg a szentélyben két szelvényt tűztünk ki. A sekrestye területét egyetlen szelvényel kívántuk feltárni, azonban idő hiányában nem